

»SLOVENE« volja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . 180—
za pol leta 90—
za četrt leta 45—
za en mesec 15—
Za naročnino celoletno K 240—

== Sobotna izdaja: ==
za celo leto K 30—
za mesec 3—

SLOVENE C

==== Inzerati: =====
Enostopna politična (30 mm
širina in 3 mm visoka ali višje
premera)
na enkrat po K 600
redni vsakdanji, postojna
100 po K 600
Pri večjem naročilu popust
Kajmanji oglas 500 mm K 200,
lahka vsak dan tiskovni po-
srednik in dan po praznikih,
ob 5. uri sprostaj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisni se ne vračajo; neizbrana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun politne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglas,
avstr. in češke 24.787, ogr. 26.511, bom.-havr. 7588.

Anton Sušnik:

Socializacija in prehrana.

Draginjska anketa, ki se je minuli teden vršila v Ljubljani na iniciativo predsedstva deželne vlade za Slovenijo, pomeni velik korak naprej in je značilna zlasti iz dveh razlogov.

Prvič je pokazala, da je sedanja vlada res demokratična, da se naslanja na narod, da hoče res vladati z ljudstvom in v vseh važnih zadevah poslušati tudi glas ljudstva. Noben pameten politik ne bo hotel z glavo skozi zid. Ker v danih razmerah ni mogoče uresničiti stare ljudske zahteve in sklicati pokrajinskega zbora, ki naj bi vršil kontrolo in dajal iniciativo, je edino pametno, če si vlada skuša pomagati na ta način, da skliče v vseh važnih političnih in gospodarskih vprašanih nekaj sosvet, sestojč iz zastopnikov naših političnih in gospodarskih organizacij. Tako bo prislo ljudsko mnenje do veljave, in vlada bo lahko našla pravec za svoje delo.

Drugič pa so udeleženci te ankete dokazali, da kolikor toliko umerjajo težke naloge sodanjega časa in imajo smisel za organizacijo gospodarskega življenja na novi socialni podlagi.

Posebno značilen zame je izpreminjivalni predlog ljubljanskega župana dr. Tavčarja, naj se svobodna trgovina s cerealskimi in mesnimi živili ukine in preda v roke državi; centralizira naj se tudi izvoz živil, če so pokriti enkrat domači kontingenti. Dr. Tavčar gotovo ne pripada stranki, ki bi se mogla pohabati s kakim radikalnim socialno-gospodarskim programom. S svojim predlogom za socializacijo preskrbe z živili pa je dr. Tavčar globoko zarezal v kapitalistični gospodarski život in nasvetoval radikalno operacijo. S tem se je dvignil visoko nad nivo svoje stranke in lopnil po zobeh vse tiste, ki so se zadnje čase zaletavali vanj, češ da je ostareli preostanek iz prejšnje dobe, da je preupal ves novi čas, in bogve kaj so mu očitali še vse. S tem predlogom je dokazal, da gre s časom naprej in ima več smisla za rešitev socialnega vprašanja kakor marsikdo izmed kričavih mladincev, ne iz vzemši načelnika dr. Kulkovca, ki se ne briga za socialna vprašanja, ki pretresajo ves svet, ampak goni naprej svojo obrabljeno politično lajno. Ta frazerški mator demokratske stranke se je silno prestrašil ob razvijanju mogočnega prapora SLS na zadnjem shodu zaupnikov. Cel teden je potreboval, da je prišel k sebi, nato šele je zdvijal v »Slov. Narodu«. Sveto-

vali bi mu, naj bo malo bolj miren, da ga ne zadene prekmalu politična kap, h kateri očitno inklinira. Od dr. Tavčarja pa pričakujemo po pravici, da bo dosledno napravil konec tudi nečednemu početju ljubljanskih mesarjev in socializiral preskrbo z mesom.

Ta anketa pa nas je potrdila tudi v veri, da smo Slovenci poklicani vršiti v Jugoslaviji velevažno nalogo tudi v socialno-gospodarskem pogledu. S takojšnjim, vztrajnim in smotrenim delom na socialnem in gospodarskem polju moramo izpiskovati tla vsakemu revolucionarnemu poizkusu.

Pa vrtno se k socializaciji gospodarstva z živili!

Vprašanje je, če je država upravičena storiti ta korak. Res je sicer, in v tem oziru imajo prav protivniki socializacije, da je preskrba z živili in drugimi vsakdanjimi potrebščinami predvsem privatna zadeva posameznih državljanov. Ker predno je še bila država, je že bil človek, ki je imel naravno pravo, da skrbi za svojo lastno dobrobit, si pridobi lastnino, jo poseduje in razpolaga z njo kakor hoče. To pravico obdrži tudi potem, ko si je stvoril državo. Produkcija, zamenjava blaga, in trgovina, določitev cen, skrb za dohodek itd., vse to ima svoj neposredni cilj v privatni blaginji državljanov in je že po naravi stvar državljanov samih, ne pa države. To pa le toliko časa, dokler privatna dobrobit ne pride v kolizijo z javno blaginjo, ker prva in glavna stvar v državi je splošno blagostanje. V takem slučaju pa mora država, kot varuhinja javne blaginje, energično poseči vmes s strogi naredbami in kaznimi, s kontrolo itd. Če vse to ne pomaga nič, je pa država upravičena in celo dolžna poslužiti se tudi zadnjega sredstva, ki ji je na razpolago, socializacije.

Pri vsi kontroli, ki jo je izvajala naša država v preteklem letu nad trgovino z živili, se je vendarle razpaslo verižništvo, razvelo tihotapstvo, in cene so šle rapidno kvišku. Srečno smo privzili tako daleč, da nam grozi pomanjkanje. V današnjih razvrtanih in neurejenih razmerah ter pri veliki moralni propalosti, ki je žalibož objela že vse sloje, je po mojem mnenju edina rešitev za prehrano v socializaciji gospodarstva z živili.

Pri tem pa seveda ni treba misliti takoj na socialističnega bav-bava, kakor ga slikajo komunisti, ki zahtevajo namno razlastitev posedujočih razredov. Razlastitev v produkcijskih sredstvih in produciranih produkcijskih sredstvih, kakor

n. pr. žito in razne surovine, je pri socializaciji sicer mogoča, pa ni neobhodno potrebna, je samo en in sicer najbolj radikalen način socializacije. Podružabljenje pa se more izvršiti tudi na ta način, da ostane privatna last nedotaknjena, ves produkcijski proces pa se ne smatra več samo kot privatna, ampak tudi kot javnopravna zadeva, pri kateri ima pravico govoriti vsa javnost, posebno gotovi javnopravni organi, kakor organizacije delavcev, producentov in konsumentov. Produkcija in vse gospodarsko življenje se stavi pod kar najširšo kontrolo splošnosti.

Polom komunističnega sistema v Rusiji.

Iz Rusije prihaja razmeroma malo zanesljivih poročil, kakor da bi se sovjetska vlada obdala s kitajskim zidom, da ne bi mogel svet slediti razvoju boljševizma. O boljševizmu v Rusiji se je sicer mnogo čitalo, brez dvoma mnogo resnice, najbrž pa tudi mnogo fantazije. Danes je v tej stvari toliko jasno, da si o ruskem boljševizmu moremo že napraviti neko sodbo. Neoziraje se na razna grozodejstva in razdejane države moremo trditi, da se je komunistični sistem izkazal kot utopističen, neizvedljiv. Ruska revolucija je bila naravna posledica ruskega absolutizma; čim hujski je bil ta absolutizem, tem hujski je moral priti odpor; revolucionarnega gibanja se je končno polastila skrajna leвица, boljševiki, in poizkusila svoj program udejsčiti, brezobzirno, kruto, krvavo. Rusija je trpela, pa velika Rusija bo to tudi prenesla, čeravno z velikanskimi žrtvami in trpljenjem.

Dajmo besedo ruskim boljševikom samim, da nam ne bo kdo očital pristranosti! »Golos Rusiji« poroča o ruskem gospodarskem kongresu, ki se je vršil pred nedavnim in se ga je udeležilo okroglo 250 zastopnikov kmetov, kooperativnih družb in industrijskih združenj, kakor tudi člani sovjetske vlade same. Predsednik gospodarske zveze je izjavil, da je nasprotstvo med mestom in teželo zelo veliko in so se kmetje čestokrat branili oddajati mestom živila. Nacionalizacija trgovine je splošno vodila do velikanskih špekulacij. Poizkus, organizirati gospodarsko življenje na komunistični podlagi, da je doživel popoln neuspeh. Fabrikacija je za 70 odstotkov nazadovala in tovarne, ki še delajo, delajo s takimi izgubami, da ne zmorejo plačevati delavstva.

Ljudski komisar za trgovino in indu-

strijo, Krassin, vodja ruske trgovinske delegacije v Kodanju, je izjavil, da se je življenje izkazalo močnejše kakor vse komunistične teorije in noben svetovni ne more gospodarsko življenje Rusije pod sedanjim sovjetskim režimom zopet dvigniti.

Lenin je izjavil na zborovanju, da je v gospodarskem oziru treba ravnatoko postopati kakor v armadi. Vodstvo mora biti v roki enega samega. Treba je sedaj delovati na to, da se delovanje obratnih svetov omeji.

Tročki je zahteval, da se industrija mobilizira. Osemurni delavnik se mora nadomestiti z deset ali dvanajsturnim. Delavno obveznost mora vse prebivalstvo izpolnjevati, in ti, ki se branijo delati, se morajo kot dezertjerji kaznovati.

Ni-li to popoln polom komunističnega sistema? Militarizem cvete kakor prej kdaj, absolutizem je izpremenil samo osebe, prej carski samodržci, zdaj boljševiški samodržci. Celotno v industriji nameravajo uvesti militaristični sistem, torej absolutizem. V takem sistemu postane človek stroj, vsa človeška individualnost izgine.

Nekoliko misli o tihotapstvu.

Kdor živi ob demarkacijski črti, dobi polagoma precej jasen pojem o tihotapstvu. Kdor pa prebiva hkratu ob dveh demarkacijskih črtah, ima toliko večji vpogled v tajnosti tihotapcev.

V kranskoškogorskem okraju so Italijani samo četrt ure oddaljeni od vasi Rateče-Planica, vojaki Nemške Avstrije pa strazijo mejo, ki je oddaljena samo pet kilometrov od tukaj. Živimo torej v neposrednem obližju dveh držav, ki nista prijazni nam in ne mi njima. Zakaj pa gorenjeko ljudstvo podpira sovražnika s tem, da mu donaja stvari, ki jih sovražnik nima? Zakaj se vdaja s tako vneto poslu, ki je združen s tolikimi nevarnostmi? Na nogah so finančni stražniki, orožniki, srbski vojaki. Strelja se na ljudi, odvzema se jim blago, kaznuje se jih z denarno globo, vse je kakor mobilizirano zoper tihotapec, kljub temu ni mogoče iztebiti tega zapeljivega posla, ki zasluži ime hudo delstva v oziru oškodovanja naše države, obtežuje torej vest vsakega, ki hodi po tej poti.

Naj sledi nekoliko misli oziroma nasvetov v tej zadevi.

1. Poprej so se držali ljudje svojega poklica. Kmet, rokodellec in navadni delavec — vsak si je po pošteni poti služil vsakdanjega kruha. Odkar pa se je začel

LISTEK.

Spomini starega dekleta.

Francoški spisal René Bazin. Prevel F. P. Hrast.

(Dalje.)

Hipna grozica je skrčila obraz gospoda de Harlesa.

»Ona sama je prosila svojega moža, naj se obrne na Vas. Nasilen človek je, in človek, ki je ljubil. Čudno, da je ni umoril. Vidite, ne prikriavam Vam ničesar. Vrgla se je na kolena, ga prosila in obljubljala in dolžila tudi, kakor znajo ženske, svojega moža.«

»Česa?«

»Edinega, res, česar je bil kriv: da jo je ljubil do slabosti, da ji je sledil, mesto, da bi jo vodil, z eno besedo, da je slabo pazil nanjo. In ko je potem rekel, da jo zapusti in razdeli otroke, je rekla: »Sprejemem vse, kar je treba. Prosim Vas pa samo, ne ob sodite me, predno niste čuli sveta nekega bitja, ki vé, kaj je usmiljenje!« — »Kdo? Vaša prijateljica?« — »Ne, ne! One me zaničujejo!« Brezupno je iskala neko ime. Kako, da je mislila na Vas? Ne vem tega. Imenovala je Vas. In ona čaka, da ji povem, kar poročete Vi: odločite torej!

Čakal je tudi on — zlasti on — in ne verjamem, če je bil njen strah tako bodeč. Medtem, ko je on govoril, sem vzela z mize poleg sebe eno izmed slonokoščnih stvaric.

Bil je star križ, brez posebne umetniške vrednosti, ampak odgovor je bil v njem. Nisem ga povzdignila, držala sem ga samo na dlani in rekla:

»Veliki petek je danes, gospod; ni Vam treba drugega kot da se spomnite na to.«

Gospod de Harles je pogledal ta mali križec, porjavel od časa, ga zagrabil, hotel govoriti, zajecel nekaj besed brez zveze in odšel.

»Ta gospod, ki je prišel z menoj,« sem rekla starinarju, ki je prihajal notar, »si je izbral enega izmed Vaših križcev in mi naročil, da ga plačam.«

Tri mesece kasneje sem izvedela, da je gospod de Harles izstopil iz službe in se podal s svojo ženo in svojima dvema otrokoma nekam v okolico Arlesa. Dan pred odhodom sem dobila dopisnico, na kateri je stala tradicionalna opomba »p. p. c.«, toda pred njo majhen križ, ki ga je narisala neokratna možka roka.

Svetl je seme, vrženo med trnje: ne hodite nikdar gledati, če je poginilo. Imam izkušnjo. Tri leta in pol je preteklo, odkar sem bila dala ta svetl pri starinarju na obrežju Loire. Potovala sem po Provenci. Proti koncu nekega popoldneva mi je rekla prijateljica, ki me je čakala na kolodvoru: »Pojdeva k de Harlesovini, pravili ste mi, da ste jih poznali?« — »Komaj.« — »To zadostuje, da Vas vpeljem pri njej. Veseli bodo, če Vas vidijo, lep večer bo tam na polju.« Morala bi predložiti zavrniti. Mislim, da

me je tista zavratna radovednost naredila slabotno, ki se je zdelo, da je v tem hipu ime usmiljenje, simpatija, celo dostojnost; kajti redno vsakega prvega januarja mi je prinesel pismonoša vizitko: »Gospod in gospa de Harles, okraj X. . . .« — Sedli sva v kočijo. Sonce je pripekalo; mrkvi, posajeni v vrstah, okroglo obrezani, se zde na ravnem polju kakor majhne iskre. Po eni uri dobre vožnje sva sprejeti v velikem salonu, kjer je bila večše ohranjena vsa svežost jutra. Gosta senca je bila notri; moja prijateljica je mehko izgovorila moje ime; ali so me sploh spoznali? Moja prijateljica dvomi o tem. Gospod de Harles je bil zelo svež, čisto kmetiški in je govoril vedno o Provenci, trtah in vinu; njegova žena, še vedno lepa, toda v samotji postala plaha, ga je poslušala, brez ugovaranja, brez pritrevanja, brez vidnega dolgočasnja. To je bil ves obljubljeni lepi obisk. — »Dravili smo se, kakor tuji.«

»Vidite, draga moja,« mi je rekla prijateljica, ko sva odhajali, »pozabili so Vas že skoro.«

»Ne še čisto,« sem odgovorila.

Tega seveda ni mogla razumeti, pa tudi skušala ni.

Včeraj jutro mi je prinesla počta veliko belo kuverto, jo odprla in potegnila iz nje velik papir, in čitala sem:

»Gospod in gospa de Harles Vam imata čast naznaniti rojstvo svoje hčere Magdalene.«

Samo troje besed je bilo — zame —

zbrisanih; »imata čast naznaniti« je bilo prečrtano in nad vrsto je bila napisala ženska roka, lahna in gotovo srečna: »z veseljem naznanjata.«

19. Drama v Karleunu.

Danes sva se menila z gospodom Le Duizelom, kako zastruplja alkohol Bretagnu.

»Ah,« mi je pravil, »kakšen prizor sem videl pred osmimi dnevi! Morali bi ga videti tako kot jaz: najgroznejše v človeški propasti je občutek, s kakšne višine je to padlo. Človek ni treba, da bi mislil na to, kadar je bitje popolnoma izgubljeno. Toda kadar se zruši eden naših stolpov, imajo skale, ki jih pobero iz blata, pa naj bo padec še tako globok, še vedno eno čisto stran ali vsaj v kaki špranji kak kosček. To je grozno videti!«

Spominjate se na moje staro, čisto nizko stanovanje, ki nima drugega okraska kot bršljanovo grmovje in dvoje glavnih oken med drugimi neumetnimi, spredaj teraso, ki sega v sadni vrt in zadaj vrbov drevored, ki je tako širok in tako dolg, da se ga danes samo do malih stezic, ki se izgubljajo med pšenico. V petek zvečer sem se izprehajal na kraju tega drevoreda in opazoval med drevmi svoje polje, razpokano od suše, ko sem opazil, da teče od daleč proti meni neki možki, ki je na vsake tri ali štiri korake zamahnil s svojo palico in kričal.

(Dalje.)

kazati velik zaslužek s prenašanjem blaga iz Jugoslavije v sovražne roke, opustil je marsikdo svoje pranje ter se poprijel tihotapstva. Denar je seveda zapeljiv in za velik dobiček stori brezvesten človek marsikako hudobijo. Ljudje so se na ta način izneverili svojim dosedanjim opravkom ter začeli hoditi po prepovedanih potih. Vsaka občina imej v evidenci take občane, ker ni samo upravičena, temveč utemeljena sumnja, da pripadajo tihotapcem. Izdajajo se namreč sami, kaj da so.

2. Največjo škodo delajo državi tisti, ki prodajajo konje in govejo živino čez mejo. Ti prodajalci so dvojne vrste. Prvi vrsti pripadajo posestniki, ki jemljejo živino iz svojega hleva in jo peljejo čez demarkacijsko črto. Zato naj imajo finančne straže prešteto vso živino v občini in vsak teden naj pregledajo hleve posestnikov, je li še živina na svojem mestu. Ako manjka kake glave, mora gospodar dokazati, kam bi bila prišla. Druge vrste so oni, ki kupujejo pri posestnikih živino s tem namenom, da jo potem prodajajo tuji državi. Tem pravimo verižniki, ker pride živina šele potem druge ali tretje roke v sovražno deželo. Da ima naša država pri takih kupčijah ogromno škodo, je samoumevno. Tu gre za veliko tisočakov pri enem samem repu. Pripoznati moramo, da imajo finančni stražniki in orožniki večkrat težaven posel, da izsledijo premetenost verižnikov.

3. Zato naj se finančne straže postavijo tam, kjer so zares potrebne. Le na ta način bodo mogle bolj uspešno izvrševati svojo nalogo. Vzemimo n. pr. Kranjsko Goro na Gorenjskem, kjer je nastanjenih kakih 15 finančnih stražnikov. Oddaljeni so od italijanske demarkacijske črte dobrih pet kilometrov, in vso to pot morajo hoditi dan na dan pet kilometrov tja in pet kilometrov nazaj, skup 10 km dnevne hoje. Čemu to nepotrebno izrabljanje človeške moči in tolika zamuda časa? Jasno je, da takšna centralizacija ni primerna nametu, ki je določen finančni straži. Zakaj ni nastanjena straža v občini Rateče-Pianica tik demarkacijske črte? Tu bi straža kmalu spoznala okoliščine, ki pospešujejo tihotapstvo in mnogo uspešne služila svojemu poklicu.

4. Tihotapci tvorijo najbolj s slanino, klobasami in tobakom. Ko se je tvorjenec začel, hodili so po... šele kraje, recimo v Kranj in v Ljubljano. Sedaj jim je pot bistveno prikrajšana, ker dobivajo potrebnih reči od gorenjskih trgovcev. Le-ti dobro vedo, da ne potrebujejo kupovalci dotičnega blaga za svoje gospodarstvo, temveč da ga nosijo čez demarkacijsko črto. Treba bi bilo torej nadzorovati tudi trgovce, ki podpirajo tihotapce pri njih delovanju.

5. Pripoznavamo sicer, da se pride tihotapcem težko do živega, ker znajo prikrivati svojo kupčijo na zelo premeten način. Kakor hodi marsikaka žival le po noči na lov, tako velja tudi o tihotapcih prislovica: »Noč je njih dan.« Finančni stražniki jih čakajo pred polnočjo in po polnoči, pa le redkokdaj katerega vlove. Toda skoro bi trdili, da se pri belem dnevu več tihotapci nego ponoči. Srečaš človeka, ki pelje gnoj na njivo in še od daleč ti ne pride na misel, da ima v gnoju marsikaj, kar bo šlo v tujo državo. Pozimi vpreže mož vola v sani in gre z njim v goro po drva. Kdo bi ga sumnil, da gre po prepovedanih potih? V gori ga pa čaka mesar iz zasedenega ozemlja, ki našteje prodajalcu težke tisočake. Mesar gre z volom v Italijo, tihotapec pa s sanmi po drva in jih pripelje domov brez vola. In kako da se dela s tobakom, ni treba omenjati. Kljub temu, da imajo starejši finančni stražniki že mnogo izkušenj o zvijačah kontrabantarjev, jih vendar še marsikateri premoti. Najbolj zanesljiv pripomoček bi bil ta, ako bi se postavili tajni pazniki, ki bi lahko izvedeli za vse nogočke in jih sporočili dotični oblasti.

6. Skrajno nevarna reč bi namreč bila, ako bi posameznik naznanjeval tihotapce. Preje ali pozneje bi se maščevali nad njim. Prav tako bi bilo neumestno, ako bi preiskovalna oblast zahtevala očitno izjavo prič o tihotapškem delovanju. Zgodilo se je tudi, da so obdolženci povabljeni k zaslišanju, videli na mizi ležeči akt ovadne in sklepali iz pisave, kdo jih je naznanil. Ne tako! Ako delujejo tihotapci na tihem, naj se varuje tudi tajnost pri obravnavi.

7. Županstva naj strogo pazijo, komu se izdajajo živinski potni listi. Prepričajmo naj se tudi, ali se je živina res prodala v Jugoslaviji, ali ni morebiti šla čez mejo. Prav tako naj naša duhovščina o vsaki priliki opozarja ljudstvo, da je tihotapstvo v zvezi s sedmo božjo zapovedjo. Delajmo z združenimi močmi, da vzdignemo narod iz propasti in da ne nastopi doba rokovnjaštva.

Jadransko vprašanje.

LDU Belgrad, 13. aprila. »Tribuna« piše: Z največjo resnostjo pripravljata vlada materijal za osnovo sporazuma, s katerim naj bi se rešilo jadransko vprašanje na san remski konferenci. Vlada je tem vprašanju stopila v izmenno misli z iloč-

nimi politiki našega kraljestva brez razlike strank. Končni odloki še niso sklenjeni, ker je regentova in Pašičeva bolezen onemogočila, da bi se na seji razpravljale posameznosti problema. Stališče vlade je v popolnem soglasju s celokupnim našim javnim mnenjem, ki ni razjedeno po strankarski demagogiji ter bo čisto gotovo ohranila naše interese na Jadranu.

LDU Belgrad, 13. aprila. »Balkan« piše o Jadranskem vprašanju: Včeraj je bila seja ministrskega sveta, na kateri je bil od Demokratske zajednice prisoten gosp. Drašković. Kolikor smo mogli izvedeti z merodajnega mesta, se Italija žuri, da bi se to vprašanje rešilo čim prej in poskuša z nami direktno sporazum. Vlada je razpoložena, da bi prišlo do lojalnega sporazuma, ki bi omogočil, da bi se v bodoče razvili jašji politični in gospodarski odnošaji med Italijo in našo državo.

Država SHS.

Regent bolan.

LDU Belgrad, 13. aprila. Regent nekaj dni boleha za angino. Leži v postelji, vendar njegovo stanje ni nevarno.

Pašičeva bolezen.

LDU Belgrad, 13. aprila. »Tribuna« piše o Pašičevi bolezni, da je Pašić hudo bolan, da pa upajo, da bo ozdravel.

Za proračunsko ravnotežje.

LDU Belgrad, 13. aprila. »Tribuna« piše o vladnih ukrepih za proračunsko ravnotežje: Poleg že objavljenih korakov za finančno saniranje naše mlade države se je vlada odločila za naslednje: 1. Da se naša mirovna delegacija v Parizu skrci na minimum in da ostanejo tam, dokler bo treba, samo glavni delegati: Pašić, Trumbić, Vesnić in Zolger, vsak z enim tajnikom. Vsi drugi člani s pomožnim osebjem pa se vrnejo domov. V zvezi s tem je odpovedano stanovanje delegacije v Parizu, za katero je država doslej plačevala velike vsote. 2. Odpoklicani bodo vsi vojni atašej, ki so odveč pri naših poslaništvih v inozemstvu, za katere so se plačevale tudi precejšnje vsote. 3. Pomoči ruskim beguncem se zmanjša za polovico. 4. Menjava denarja se bo podvrgla najstrožji kontroli.

Plačevanje carine.

LDU Belgrad, 13. aprila. Po predlogu finančnega ministra in sklepu ministrskega sveta se plačuje izvozna carina do 10.000 dinarjev v gotovini v dinarski vrednosti, nad 10.000 dinarjev pa z garancijskim pismom denarnih zavodov v teku enega meseca.

Obnovljena železniška zveza.

LDU Belgrad, 13. aprila. Ponovno je vzpostavljena železniška zveza Skoplje-Gostivar.

Politična organizacija Turkov in Arnavtov.

LDU Belgrad, 13. aprila. »Balkan« javlja: V Skoplju se pripravljata velika skupščina Turkov in Arnavtov, na kateri se bodo Mohamedanci južne Srbije politično opredelili.

Napad na generala Terzića.

LDU Belgrad, 13. aprila. Iz Nikšića javljajo, da se istočasno, ko so razbojniki napadli generala Terzića, razširili svojo akcijo tudi na novosijsko pokrajino. V Rovcih so razbojniki prizadeli velike izgube tamkajšnji močni žendarmerski patroli. Na Belem polju so iz zasede ubili majorja Rada Medelića in njegovega spremljevalca.

Francija.

Poslanska zbornica odobrila postopanje vlade.

LDU Pariz, 13. aprila. (DKU) Agence Havas javlja: V današnji seji poslanske zbornice je francoski ministrski predsednik Millerand dal pojasnila o pogajanjih med londonsko in pariško vlado glede pohoda nemške državne brambe v ruhrsko ozemlje. Poudarjal je: Ako bi francoska vlada soglašala s kršitvijo mirovne pogodbe, bi uničila edino orožje, ki ji je ostalo; ogrožena bi bila francoska čast in varnost. Končno se je ministrski predsednik Millerand zahvalil v toplih besedah belgijski vladi za njeno obnašanje. Vsi poslanci so se dvignili s svojih sedežev in odobrvali besede ministrskega predsednika. Barthou je izjavil, da je ravnala francoska vlada s potrebno previdnostjo in odločnostjo.

Nemčija.

Francija umakne čete.

LDU Pariz, 13. aprila. (DKU) Agence Havas.) Angleški poslanik lord Derby je včeraj izročil ministrskemu predsedniku Millerandu odgovorno noto na francosko noto, ki jo je prejel dan poprej. Millerand je takoj podal začoveljujoča pojasnila in zagotavljal, da se bodo čete popolnoma in naenkrat umaknile iz zasedenih mest na

desnem bregu Rena; razložil je okolnosti, v katerih so Francozi postopali.

Proti Hälzu.

LDU Leipzig, 13. aprila. (DKU) Vrhovni poveljnik brambnega okrožja IV. je potom poziva prebivalstva v Vogtlandu razglasil, da je državna bramba na prošnjo saksonske vlade pooblaščen napraviti konec zločinskemu Hgelzovemu gospodarjenju. Po odredbi vlade so prišle čete na vzhodno Saksonsko.

Bolezen bivše nemške cesarice.

LDU Dunaj, 14. aprila. (DKU) Po privatnih vesteh se je stanje bivše nemške cesarice tako poslabšalo, da je računati z njeno smrtjo.

Češka.

Trgovske zveze v Belgiji.

LDU Bruselj, 12. aprila. Delegati čehoslovaške misije so predvčerajšnjim dospeli v Bruselj. Tekom svojega bivanja v Belgiji bodo stopili v stiko z belgijskimi industrijalci in trgovskimi zbornicami. Čehoslovaška misija ima nalogo, da pripravi in uredi vse potrebno za tesne trgovske zveze med Belgijo in čehoslovaško republiko. Ob priliki teh dogovorov se bo pretresalo pred vsem transportno vprašanje.

Rusija.

Za mir med Rusijo in Litvo.

LDU Pariz, 14. aprila. (DKU) — Brezžično.) Litvanski minister za zunanje posle je Čičerinu brzojavno sporočil, da je pripravljen skleniti z Rusijo mir, ako sovjetska vlada prizna neodvisnost Litve, ki bi obsegala štiri bivše ruske gubernije, Vilno, Kovno, Grodno in Suvalki in katere glavno mesto bi bila Vilna.

Mažarska.

Temošvarski proces.

LDU Temešvar, 13. aprila. (DKU) Agencija Danian javlja: Proces proti temošvarskim Madžarom, kateri so se zarotili, da preženejo s pomočjo Horthyja in segedinske posadke rumunske čete iz Banata, je bil po sedemdnevni obravnavi končan. Dasi so podani dokazi za krivdo vseh obtožencev, je bilo vendar 36 oseb oproščenih z ozirom na njih mladost. Obsojenih je bilo le 8, in sicer dva na smrt, drugi pa na dosmrtni zapor, oziroma na 20 do 15 let ječe. Obsojeni so vložili priziv.

Amerika.

Železničarska stavka.

LDU New York, 13. aprila. (DKU) Stavka v vzhodnih in južnih pokrajinah se je poostрила.

LDU Washington, 13. aprila. (DKU) — Brezžično.) Predsednik Wilson, ki je včeraj prvič po svoji bolezni sklical sejo kabinetnega sveta, je imenoval komisijo, ki se bo bavila z železničarsko stavko. Washington je vsled stavke popolnoma izoliran, vozijo le nekateri osebni vlaki. Položaj je izredno kočljiv. Pripravljenih je mnogo tovornih avtomobilov, ki bodo dovažali živila.

Mirovni posvet.

LDU Pariz, 13. aprila. (DKU) — Agence Havas.) Ministrski predsednik Millerand odpotuje v petek k mirovni konferenci v San Remo. Spremljal ga bo med drugimi maršal Poch, čigar navzočnost je potrebna pri pogajanjih vojaških vprašanj glede Nemčije in Turčije.

LDU Pariz, 13. aprila. (DKU) Kakor javlja »Temps«, pridejo turški mirovni delegati dne 15. aprila v Versailles.

Razna poročila.

Albanci za svojo neodvisnost.

LDU Belgrad, 13. aprila. Iz Tirane javljajo: Dne 25. marca je arbanaška narodna skupščina sprejela izjavo, s katero izrekajo nado, da se bo Italija ozirala na želje arbanaškega ljudstva, da bo izpremenila svojo politiko in priznala neodvisnost Albanije. Nadalje zahtevajo od Anglije in Francije, da respektirata pravo samoodlobo in zaščito narodnih manjšin. Zahvaljuje se Wilsonu in ameriškemu narodu, da sta ščitila male narode.

»Španska« na Japonskem.

LDU London, 13. aprila. Iz Tokia se poroča, da je pobrala španska bolezen preteklo zimo na Japonskem 65.000 ljudi. Obolelo je pa nad poldrugi milijon oseb. Najhuje je epidemija razsajala v Tokiju in Osaki, kjer je bilo po kakih 10.000 smrtnih primerov. Ker se oblasti še vedno boje, da se ne bi epidemija povrnila, so odredile, naj se nosijo posebne varnostne maske.

Naročite „Slovenca“!

Politične novice.

+ »Slov. Narod« je včeraj napravil izborni dovtip; »Slov. Narod« en dan po izišlem kulturnem članku dr. Kukovca »obžaluje ton pisanja«, ker smo odkrito povedali svoje mnenje o »krvavi resnici«, kakor jo je zagovarjal g. dr. Ilešič. »Narod« imenuje našo notico barbarstvo. V mislih je imel pri tem gotovo »mnogoštevilne pse, ki lajajo na demokracijo in sta jih naščuvala Protić in Korošec«, kakor je pisal dr. Kukovec predvčerajšnjim v svojem indijanskem članku. Mi se ne poslužujemo psov, ker ne maramo tekmovali s »Slov. Narodom« za rekord v psovanju.

+ Štajersko Posavje. Dne 11. aprila se je vršil v Brezicah shod Samostojnežev. Vdeležilo se ga je mnogo ljudi, ki so pripadali raznim političnim strujam. Seveda so samostojni glavarji vse navzoče smatrali za svoje poslušne ovčice. Posebno pozornost med pravovernimi lib. samostojneži so zbuiali birtji, kakor Volčanšek — načelnik Samostojne v Brezicah, — Zorko, oba z breziškega kolodvora, Katič iz Dobove, Petan s Sromlj, Bukovec z Krške vasi itd. Kot govorniki so nastopili med drugimi Urek, Mermolja, Drofenik, Skaličky z Grma. Govorili so o vseh mogočih rečeh, kakor o veri, o zlorabi spovednice, o papeževih šivljah, o klerikalcih, o farjih, o Kmetijski zvezi, o socialistih, o valutnem vprašanju. Za kmeta o najbolj važnem vprašanju je govoril Drofenik, namreč izredni draginji pomaranč. Brezice so si 11. aprila nadele praznično obleko. Za to je poskrbel sam Urek. Naredil je zapovedovalno ulogo na breziško občino in je zagrozil gerentu dr. Štikerju, da bodo postali vsi samostojneži abstinentje — kar je pri »samostojnih« seveda nemogoče — in da ne bodo nikdar več razgrajali po breziških krčmah in cestah, ako Breščanje ne izobesijo zastav, in ako jih dr. Štiker ne pozdravi v imenu svoje občine. Dr. Štiker je bil takoj na kolenih pred Urekom. Zakaj dr. Štiker dobro ve iz lastne skušnje, da z Urekom ni dobro jesti suhih hrušk. Minulo zimo je šel namreč Urek dvakrat v Ljubljano k dr. Žerjavu denuncirat dr. Štikerja. Dr. Štiker je vsled Urekovega pritiska izdal poseben ferman na svoje občinarje, da naj bo vse v zastavah in vencih. Pokoreči se županovemu povelju so izobesili zastave sledeči Breščani: krčmarji Pečnik, Klavžer, Kern, pek Poljanšek, trgovec Gregelj, dr. Srebre, gerent dr. Štiker, prej revni, a med vojno zelo obogateli Schweiger. Ob priliki Urekovega tabora se je vodstvo okrajnega glavarstva Brezice pokazalo zelo nelojalno. Ni dovolilo nekaj dni prei, da bi se bila izvršila ustanovitev Jugoslovanske matice. Rabilo je za pretvezo prepovedi, češ, v glavarstvu razsajajo koze, Brezice so kontumacirane. A 11. aprila je pa isto glavarstvo Ureku na ljubo uknilo kontumac. S tem ravnanjem je jasno pokazal dr. Korošec, da mu je več za stranko pretepačev, stranko huškanja, ničevih obljub, stranko, ki je zanesla med kmetске vrste preprič in sovražstvo, nego za naše Primorje, ki je srce naše mlade države.

+ Notranji položaj. »Tribuna« piše: Odmor o praznikih ni ustavil brige za to, da bi se izboljšale naše notranje razmere, posebno z ozirom na parlament. Vrše se neobvezni razgovori, da bi se razmere konsolidirale in da se ustvari sporazumna in koncentracijska vlada. Popolnoma izključeno pa je, da bi se sporazum ustvaril na podlagi, ki jo objavljajo demokratska glasila, kakor je tudi izmišljeno, da bi vlada bila pod vplivom kake intervencije krone, ali da vlada ne uživa zaupanja in podpore krone. Mirno in splošno delo parlamenta se bo zagotovilo, ako je to mogoče, s strankami. Od tega so odvisne volitve za konstituinto.

+ Pogajanja v Belgradu. »Balkan« piše pod naslovom »Nova vlada«: Protić in Drašković pretresata vprašanje o novi vladi. Protić je pokazal pripravljenost, da bi se omogočila taka vlada. Pa tudi na drugi strani se opaža ista tendenca. Objaviti moremo gotovo vest, da so demokratski pripravljeni, da bi bil predsednik nove vlade dr. Vesnić in da se ministrstvo za notranje stvari odstopi Demokratski zajednici. V tej smeri se sporazum bliža končni rešitvi.

+ Neresnična vest. »Balkan« piše: Včeraj se je razširila vest, da je vlada predložila prestolonasledniku prehodni zakon o poslovnem redu v parlamentu in da je sankcija odbita. Ta vest ni točna. Vlada se s tem ni bavila, niti predložila kakega predloga v podpis.

+ Kombinacije. Demokratsko časopisje objavlja o političnem položaju razne kombinacije. Tako je prinesel včerajšnji »Slov. Narod« brzojavko iz Belgrada o nesoglasju med vladnimi strankami, češ da bi bil Narodni klub voljan stopiti v sporazum z Demokratsko zajednico, ako mu bodo demokratski pomagali v »hrvatskem vprašanju«. Nadalje javlja »Slov. Narod« o konferenci med g. Miloradom Draškovićem in ministrom notranjih del g. Drinovićem. Vsej naši javnosti je znano, da je dr. Drinković minister pošte!

Dnevne novice.

— **Dr. Henrik Schreiner** †. V Mariboru je včeraj zjutraj ob 6. uri po dolgi bolezni umrl ravnatelj moškega učiteljskega g. dr. Henrik Schreiner. Pokojni je bil mnogo let predsednik Solske Matice in zelo plodovit šolski pisatelj. Spisal je celo vrsto šolskih učnih knjig in uredil lepo število knjig Solske Matice. Kot ravnatelj učiteljskega je sprejel na svoj zavod veliko koroških dijakov, za katere kot Slovence v Celovcu ni bilo prostora. Z dijaki je bil očetovsko ljubeznjiv in ga bodo vsi njegovi mnogoštevilni učenci ohranili v najhvaležnejšem spominu. Pokopali ga bodo v petek popoldne.

— **Umrl** je v Belgradu po kratki mračni bolezni korvetni kapetan Slavomir Drahsler, iz znane ljubljanske rodbine.

— **Kat. slov. izobraž. društvo v Hrušici** priredi v nedeljo, dne 18. aprila 1920 ob 4. uri popoldne igro »Domen«. Vstopnice so v predprodanju v »Našem domu«. (k)

— **Sestanek odborov slov. ženskih društev**. »Společno slovensko žensko društvo« sklicuje na dan 15. aprila t. l. ob 3. uri popoldne na magistratu sestanek odborov vseh sloven. ženskih društev brez razlike političnega prepričanja. Dnevni red: 1. Posvetovanje glede udeležbe na jugosl. ženskem kongresu v Zagrebu dne 6., 7. in 8. maja t. l. 2. Razgovor o ustanovitvi Zveze vseh slovenskih ženskih društev. 3. Slučajnosti. (k)

— **Davki na vojne dobičke**. Uradno obvestilo delegacije financ slove: Gospod finančni minister je dne 9. marca t. l. izdal naredbo, da se takoj prične, oziroma nadaljuje in konča odmera dohodnine in davka na vojne dobičke v vseh novih pokrajinah in za vsa leta, za katera se ta odmera še ni izvršila in so dani zakoniti pogoji za to. Obnem je pozval delegate, naj — z ozirom na težki finančni položaj, v katerem se nahaja naša domovina — ukrene vse, kar je potrebno, da se na najenergičnejši način pospeši vplačilo davkov na vojne dobičke in drugih med vojno vpeljanih davkov. Istotako je dne 9. marca t. l. izdal naredbo, da se odmera drugih (starih) neposrednih davkov za leto 1919, nemudoma konča, odmera za leto 1920, pa izvrši v predpisanih rokih. Tudi glede teh davkov je ukazal, naj se z najenergičnejšo eksekucijo skrbi za vplačilo zapadnih državnih davkov.

— **Živinski semenj v št. Juriju pod Kumom** bo letos v ponedeljek, dne 26. aprila. Kupci se vabijo.

— **Iz Mokronoga** smo prejeli z ozirom na Poslano mesarja Antona Bulca v »Slov. Narodu« z dne 14. t. m. sledeče pojasnilo: Res je, da je pretila Mokronogu nevarnost, da bi bil za velikonočne praznike brez mesa, kar sta dva mesarja izjavila, da ne bosta klala živine, očitno zato ne, ker bi ne mogla napraviti dobička, kolikor bi ga hotela. Verjame, da je mesar Bulc kupil vola za 10.000 K, pozabil je pa povedati, koliko je ta vol tehtal, da bi mogli vedeti po čim je plačal kilogram žive teže. Prehrambeni urad ni določil cene mesu na 32 K za kilogram, ampak je to ceno postavil g. Bulc, oziroma njegova soproga. Z oziroma na Bulčev trditev, da cene, ki jih zahteva producent za živo blago, absolutno ne odgovarjajo maksimalnim cenam, po katerih mora mesar nadrobno razprodajati meso, pripomnimo samo dejstvo, da so v okolici Mokronoga istočasno prodajali mesarji meso po 20—24 K kilogram. Na Bučvo pripombo o »klerikalnem dopisniku«, ki da je iz sovražstva do njega zavdelo prikrojil po svoje s paroli vseh klerikalcev, da namen posvečuje sredstva, omenimo samo, da je Bulc občinski odbornik, izvoljen na programu S. L. S.

— **Čevljarska zadruga v Trzliču** naznana, da se vrši pomočniška preskušnja dne 18., 19. in 20. maja t. l. za Trzlič v prostorih g. Ivana Papova, za zunanje na deželi pa pri g. Ivanu Poljancu v Sebenjah, točno ob 8. uri zjutraj. Kdor se misli prijaviti, naj to nemudoma naznani načelstvu, ker na poznejše prijave se ne bo oziralo. K preskušnji se pripuste le taki, ki so pravilno dovršili svojo učno dobo.

— **Iz Dobropolj**. V nedeljo okrog 10. ure zvečer je začelo goreti poslopje Antona Buščaj v Kopoljah št. 1, podomače pri Kozarjevih. Ogenj, ki se je pokazal na svinjaku, je v kratkem času vpepelil hišo z vsem gospodarskim poslopjem. Zgorela je tudi večina gospodarskega orodja. Ker je bilo poslopje krito s slamnato streho, ni bilo nobene pomoči. Tudi na mesto došla požarna bramba iz Dobropolj ni mogla stopiti v akcijo, ker ni bilo vode. Kako je nastal ogenj, se z gotovostjo ne ve. Zvečer je bilo čuti v bližini veliko petja. Mogoče, da je nastal ogenj na ta način, da je po neprevidnosti padla goreča raketa na streho. Ljudje so bili že v postelji in jih je opozoril na požar šele plat zvona. Sreča v nesreči je bila, da stoji hiša zunaj velike vasi Kopolje, ki šteje 114 števil, drugače bi bila zadela vso vas strašna nesreča. Ker je bilo mirno je požar prizanesel tudi Oplöškari-

vi hiši, ki leži nasproti pogorišča. Gospodar je imel popolnoma nove svinjake, ki so mu zgoreli do tal. Zavarovan je le za majhno svoto.

— **Postvr**, 3 in pol kilograma težko je ujel v reki Sori Matija Dolenc, gostilničar na Kazini na Praprotnem pri Škofji Loki.

Ljubljanske novice.

lj **Umrl** je včeraj bivši dobro znani gostilničar in ljubljanski meščan gosp. Ivan Činkole, star 77 let. Pokojni je bil zelo blagega srca in zato splošno priljubljen. Pogreb bo v petek popoldne ob 4. uri. Naj počiva v miru!

lj **Umrl** je dne 13. aprila gosp. Anton Cvet, revizor Zadrugne zveze, blag značaj, vester uradnik, najboljši tovariš. Za njim žaluje zapuščena mati. Zadrugna zveza zgubi z njim neumornega delavca, uradništvo priljubljenega tovariša. Pogreb je danes ob 4. uri popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu. — N. v m. p!

lj **Socialni tečaj »Danice«** se vrši dne 15., 16. in 17. t. m. na verandi hotela Union. Predavanja se vrše od 9. do 12. ure popoldne in od 3. do 5. ure popoldne. Spored: Četrtek popoldne: Temeljni socialnega vprašanja. Razvoj socializma. Popoldne: Zadrugništvo. — Petek popoldne: a) Kmetstvo vprašanje; b) Delavsko vprašanje. Popoldne: Socialna higijena. — Sobota popoldne: a) Socializem in svetovna politika; b) Vprašanje dijaške mednarodne zveze. Popoldne: Razmerje Slovencev, Hrvatov in Srbov do Bolgarov. V nedeljo 18. t. m. se vrši skupen izlet k sv. Joštu nad Kranjem. Vabimo vse katoliško narodne akademike, tov. bogoslovce in abituriente, da se udeležijo tečaja, ki nam je danes potreben bolj kot kdaj prej. — Predsednik.

lj **P. Z. »Ljubljana«**. Danes to čeno ob pol 20. zelo važna vaja mešanega zbora. Vse pevke in pevci!

lj **Društvo drž. uslužbencev v Ljubljani**. Javen shod z dnevnim redom: Dražnja in naš sedanj položaj, se vrši dne 16. t. m. v dvorani hotela »Union«. Udeležite se ga vsi brez izjeme! (k)

lj **Zaključna knjigovodna predavanja** za starešinstvo se vrše 15. in 22. t. m. v običajnih prostorih. Začetek ob 5. uri popoldne. — J. G.

lj **Železničarski protestni shod**. Včeraj so po Ljubljani delili lističe s sledečo vsebino: »Dne 15. aprila (v četrtek) ob 6. uri zvečer se vrši na Krekovem trgu pred Mestnim domom ob vsakem vremenu velik železničarski protestni shod. Dnevni red: Razmere železničarjev in njih zahteve. — Železničarji! Delavci! Delavke! Vse pošteno in trpeče prebivalstvo! Udeležite se vevlačnega shoda v kar najmočnejšem številu. Sklicatelj.« Po Ljubljani krožijo v zvezi s tem shodom razne vesti (n. pr. o plenitvi trgovin itd.), o katerih istinitosti ne moremo verjeti. Prepričani smo, da se naše pošteno prebivalstvo ne bi dalo zapeljati od neodgovornih elementov do kakih usodepolnih dejanj. Dejstvo pa je, da ima omenjeni shod gotovo politično ozadje, da ne bo samo železničarski strokovni shod, ker vabi sklicatelj, naj se shoda v kar najmočnejšem številu udeležijo poleg železničarjev tudi delavci, delavke in vse pošteno in trpeče prebivalstvo.

lj **Rostohar kontra Uhlj**. V torek bi se morala pred okrajnim sodiščem nadaljevati razprava v znani zadevi Rostohar kontra Uhlj, toda je prišel v razpravno dvorano g. Rostohar, mu naznani sodnik Avsec: »Razpravo sem preložil, ker prič Freiwald iz Prage ni. Stvar strank je, da prič pridejo k razpravi.«

Prosveta.

pr **Golia-Koblerjeva** — Pavla Lovčeva. Ko je nastopila pianistka lani, se je dalo le misliti, kaj bi nam vsega lahko nudila, če bi njena misel že takrat imela nekoliko drugačno smer. Če si človek za predavanje izbere stvari, katerih glavna vrednost leži v dobrem in eksaktnem izvajanju tehničnih težkoč, se pravi izbirati od dveh stvari lažjo. Letos si je izbrala težjo: prednašanje del, ki reprezentirajo umetnost boljše vrste, ki sta jim glavno srce in duša, ki skušajo čim popolneje izraziti notranjost človeka, njen mir in nje valovanje. Dana Koblerjeva se je v proizvajanju Debussyja značju igranih skladb tako približala, da bi tako jasno podano prednašanje bilo pri nekoliko še bolj zastrti igri posebno izrazito. Pri Chopinu so jo motile note, označbe, znaki, kljub temu da je skladbo seveda igrala na pamet. Tempo Chopinove Sonate v B-molu je — kakor je to pri Chopinu zelo pogostokrat — nestalen, vsaj gotovo v prvem in zadnjem stavku. V tej stalni spremembi tempa je skritih tisoč lepot, ki so bile od komponista mišljene in ki se izgube, če se strogo ostane v predpisanem tempu. Včasih se s tem ves značaj skladbe predružači, skladba dobi drugo lice in

človek riskira, da bo morda manj izrazilo. Zadnji stavek sonate je bil kakor pravi vzpored — in tako nekako je bilo tudi v resnici — kakor da predstavlja »pihljanje vetra nad grobovi«. Kot pogosto sta tempo in fraziranje tudi pri njem nehala biti za proizvajanje odločilno merodajna faktorja, s tem je izginilo še nekoliko dinamike in tako je prišlo do vetra. Če bi označene komponente ne nehale biti za prednašanje merodajne, bi pa vtis, ki bi ga imeli, bil še bolj dragocen in bi morda tudi bolj odgovarjal Chopinovemu duhu: hladna resignacija, nema otožnost, kakor jo občuti človek med štirimi stenami, ko pada dež in se je spomin dotaknil grobov, bi nam stopila pred dušo.

Tehnično izvajanje je bilo dobro mislim le, da bi, z drugimi predstavami zvezano, delo izrazitost le še pridobilo. Lisztove varijacije »Weinen, Klagen«, ki jih je igrala prav dobro, spadajo med njegova boljša dela in tako je g. Golia-Koblerjeva svoj okusno izbrani vzpored odigrala že tako, da ne bomo razočarani, če kdaj nastopi čisto po svoje. — G. Lovčeva je zapela troje še neizvajanih solonapevov slovenskih komponistov, ki so predstavljali boljši del programa in več pesmi oziroma odlomkov iz del tujerodnih literatur. Rojeni koloraturki so se podale poslednje in jih je dala na vzpored, ker so za njeno petje ustvarjene. V njih je pokazala gibčnost svojega glasu, jasno in točno intonacijo, svež ton in naravno simpatijo do igravega značaja. Pa tudi glede izraza je pokazala dober smisel, zlasti pri Lajovičevi »Begunki«. Če se tudi koloraturno petje v koncertni dvorani nekoliko manj ceni kakor pri predstavah opernih del, kjer je koloraturka motivirana in zato v njih boljše več doseže, vendar smo v dobršni meri imeli priliko spoznati prednosti njenega petja, h katerim bi iz omenjenega vzroka imeli še kaj dodati. Najmanj sreče je na vzporedu imela prva pesem, ki je bila usojena v to, da je občinstvo prišlo na svoje prostore. Predno so se ljudje zavedli, da se poje, je pesem bila že pri kraju. Ko so koncertanti na tem, da bi začeli s prednašanjem, se pač dohodi zapro še pred začetkom — jaz bi sicer šel zopet z odra. — Na koncertu se je položoma nabralo še dokaj ljudi; večina jih je bilo mlajših, a to naše veselje le pomnožuje. Marij Kogej.

Najnovejša poročila.

AMERIKA — AVSTRIJA.

LDU Dunaj, 14. aprila. Kakor poročajo listi, so se pod vodstvom Murphya dospeli ameriški finančniki posvetovati s tukajšnjimi uradnimi osebnostmi. Konferenca z zastopniki dunajskih bančnih in industrijskih krogov se bodo začele šele prihodnji teden.

SPLOŠNA STAVKA NA IRSKEM.

LDU Amsterdam, 13. aprila. (DKU) Po poročilu »Telegraaf« iz Londona so na Irskem proglasili splošno stavko kot protest proti ravnanju Angležev s političnimi ujetniki. Izvzeti so obrati življenjske važnosti.

POLOŽAJ V NEMČIJ.

LDU Berlin, 14. aprila. (DunKU) »Berliner Tageblatt« javlja, da se je na Ruhrskem v premogovnikih povsod vzpostavilo delo in da se delavci držijo nadur, kakor so se domenili. Povsod vlada mir, tuji v Mühlheimu in Düsseldorfu.

LDU Berlin, 14. aprila. (DunKU) Kakor javljajo listi, je komisija strokovnih organizacij za Berlin in okolico sprejela ta sklep: Vsi imeščenci in delavci Velikega Berlina se pozivljajo, da ustavijo 1. maja delo. V važnih obratih pa naj se dela za silo. Zaupniki posameznih obratov se pozivljajo, da to sporočijo svojim strokovnim organizacijam. Posebne slavnosti strokovnih organizacij se ne bodo vršile.

LDU Berlin, 14. aprila. (DunKU) Kakor javljajo vesti, je vsled prizadevanja pruskega ministrskega predsednika izdelala državna vlada naredbo, po kateri se prenese izvrševalna oblast za izjemnega stanja na civilne oblasti. Vojaške oblasti se bodo pri tem popolnoma izločile.

LDU Berlin, 14. aprila. (DKU) Kakor javljajo listi, je ententa odbila ugovore Nemčije proti izročitvi ostalega dela nemškega brodogoja.

LDU Berlin, 14. aprila. (DKU) »Berliner Tageblatt« javlja: Položaj na Pomoranskem je, kakor menijo merodajni krogi, zelo resen. Veliko število malih posestnikov za drži živila, kar znači, da se delajo priprave za nov puč. Vsi poizkusi, aretirati generala Lüttwitza in majorja Bischofa, so ostali brezuspešni.

RAZOROŽITEV NEMČIJ.

LDU Pariz, 14. aprila. (DKU — Havas.) V dopoldanski seji senata je podal ministrski predsednik Millerand enako izjavo, kakor včeraj v poslanski zbornici. Poslanci so sprejeli izjavo z velikim odobravanjem. Millerand je izjavil: V istem trenutku, ko poda Bonar Law v poslanski zbornici enako izjavo v imenu angleške vlade, sta se sestala v Parizu angleški in

francoski vojni minister, da dokazeta z dejstvom pomen naše zveze, in se posvetujeta s svojimi vojaškimi strokovnjaki glede razorožitve Nemčije. Predsednik Bourgeois je pripomnil, da senat gotovo soglasno odobrava stališče vlade. — Ministrskemu predsedniku so prisrčno čestitali.

IZVOZ PŠENICE IZ BRAZILJE.

LDU Buenos Aires, 14. aprila. (DKU — Havas) Poljedelski minister dementira vest, da je vlada baje sklenila, preprečiti izvoz pšenice. Vlada bi se bavila s tem vprašanjem, ako bi koncem junija mesečni izvoz dosegel tri milijone ton. Kajti potem bi bilo pač previdno odrediti omejitve.

BORZNA POROČILA.

LDU Zagreb, 14. aprila. Devize: Berlin 300—314, Bukarešta 275, Italija vezano 670—680, Pariz vezano 1750, Praga 236—240, Švica vezano 3150—3200, Dunaj 67.50—71.50. Valute: dolarji 14.800—15.200, avstrijske krone 67—69, leji 262—267, levi žigosani 185—205, carski rublji 200—210, čehoslovaške krone 205, 20 kronski zlati —, francoski franki 1040—1080, napoleonorji 565—575, nemške marke 290—294, italijanske lire 610, turške lire v zlatu 610.

Orlovski vestnik.

Krožek šentpeterskih Orlic, II. oddelka, vabi na svoj prvi nastop v soboto, dne 17. t. m. v Ljudskem domu. Na sporedu je telovadba, telovadni plesi, prosta zabava i. t. d. (k)

Gospodarstvo.

Kupovanje in prodajanje deviz.

Finančno ministrstvo je podpisalo naslednji pravilnik za kupovanje in prodajo deviz:

1. S prodajanjem in kupovanjem čekov, menic, akreditivov in izplačil v inozemstvu se smejo v Srbiji in Črni gori baviti samo oni denarni zavodi, ki imajo najmanj 1.000.000 dinarjev vplačane glavniče, v drugih pokrajinah pa oni zavodi, ki imajo najmanj 1.000.000 kron vplačane glavniče. Vsak izmed teh zavodov, ki se želi baviti s temi posli, se mora v smislu točke 1. omenjenega sklepa ministrskega sveta prej obrniti na generalni inspektorat ministrstva za finance, da dobi načelno dovolilo.

2. Posamezniki in one banke, ki niso upravičene kupovati in prodajati sredstev za plačila v inozemstvu v zmislu točke 1. te naredbe, smejo prodajati svoje devize samo onim bankam, ki imajo pravico do kupovanja in prodajanja teh sredstev, in centrali za plačila v inozemstvu. Istotako smejo banke, ki imajo dovolilo za devizne posle, druga drugi za potrebe svojih klientov prodajati čeke brez omejene vsote.

3. Kupovanje in prodajanje deviz zunan, borze se v zmislu točke 2. te naredbe vrši po poslednjem borznem kurzu zahtev in ponudbe.

4. Denarni zavodi morajo voditi register o takupih in prodajah vseh sredstev za plačila v inozemstvu. V register o nakupih se zapiše ime prodajalčeve samo, ako je prodajalec ena izmed bank, upravičenih v kupovanje in prodajanje; sicer pa se mora v register zapisati samo skupna zbirka kupljenih čekov. Register o prodajah morajo denarni zavodi voditi v zmislu točke 1. omenjenega sklepa ministrskega sveta. Prepis tega registra morajo denarni zavodi vsako soboto v priporočenem pismu poslati generalnemu inspektoratu.

5. Denarni zavodi, ki imajo dovolilo za prodajanje sredstev za plačila v inozemstvu, smejo brez specialnega dovolila eni in isti firmi mesečno prodati do stotisoč frankov, oziroma do ustrezne vrednosti v drugih valutah.

6. Upravičeni denarni zavodi pa smejo prodajati sredstva za plačila v inozemstvu tudi tujim državljanom, razen nemškimi, avstrijskim, ogrskim, turškimi in bolgarskim.

7. Vsakdo, ki kupi sredstva za plačila v inozemstvu, da uvozi blago, se mora pisмено zavezati, da bo blago tudi uvozil in da bo kot pogodbeno kazen, ako ne uvozi blaga, plačal državni blagajni 100% zneska kupljenih deviz v našem denarju. Ta pogodbeno kazen ne izključuje kazni iz točke 5. omenjenega sklepa ministrskega sveta.

8. Na zahtevo centrale za plačila v inozemstvu ji morajo vse osebe, ki so si zaradi uvoza nabavile sredstva za plačila v inozemstvu, takoj v zmislu točke 3. omenjenega sklepa ministrskega sveta predložiti uvozne carinske deklaracije in originalne račune za dokaz, da so kupljeno blago res iz inozemstva uvozile v državo. Računi, pregledani in potrjeni po centrali za plačila v inozemstvu, služijo denarnim zavodom za dokaz, da je dotičnik izpolnil svojo obveznost in da se sme opustiti prej dane osebne obveznosti. Denarni zavodi morajo ob vračanju obveznih listin zabeležiti pri dotičnih osebah, katerega dne in pod katero številko je centrala za plačila

v inozemstvu pregledala in potrdila predložene carinske deklaracije in račune.

9. V zmislu točke 6. omenjenega sklepa ministrskega sveta daje generalni inspektorat ministrstva za finance denarnim zavodom dovolila, da prodajajo devize osebam, ki potujejo v inozemstvo, osebam, ki se zdravijo v inozemstvu, in osebam, ki tam vzdržujejo rodbino.

Denarni zavodi so pooblašteni, da osebam, ki potujejo v inozemstvu, izdajajo

čekke na zneske do 100 francoskih frankov, oziroma na ustrežno vrednost v valuti tiste države, v katero potujejo, brez posebne dovolitve generalnega inspektorata ministrstva za finance, toda na podstavi dokazil, navedenih v prejšnjem odstavku.

Denarnim zavodom, ki bi se pregrešili zoper predpise tega pravilnika, odtegne minister za finance pravico do kupovanja in prodajanja deviz.

Aprovizacija.

a Pšenični zдроб za otroke do tretjega leta se bo oddajal za mesec april letos v

mestni prodajalni na Poljanski cesti št. 15 od sobote 17. aprila 1920 naprej, in sicer dobi: št. 1 do 400 dne 17. aprila, št. 401 do 800 dne 19. aprila, št. 801 do 1200 dne 20. aprila, št. 1201 do 1600 dne 21. aprila, št. 1601 do 2000 dne 22. aprila, št. 2001 do 2400 dne 23. aprila, št. 2401 do konca dne 24. aprila. Kilogram zdroba stane 10 K.

a Prodaja telečjega mesa. »Vnovčevalnica za živino in mast« bo prodajala telečje meso jutri v četrtek t. j. 15. aprila t. l. potom sledečih mesarjev: Janežič, Dolničar J., Ham Marija, Ahlin, Kočar, Zajc Ivan, Selan, Javornik Jože, Češek Alojz, Petrič Jakob, Černivec, Novljan, Bizilj, Rihtar Marija ml., Prepeluh, Škerjanec, Novak Tone, Janež, Marija Šime. Vsak teh mesarjev je dobil v razprodajo tri teleta, Janežič pa je dobil pet telet. Kilo-

gram sprednjega mesa velja K 19 ter kilogram zadnjega mesa K 20. Vsaka stranka dobi največ en kilogram mesa.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Pilberk: Poročilo o shodu 6. aprila smo poslali vlad, ker se nam iz raznih ozirov zdi boljše in umestnejše.

Prošnja. Superger Ivana, vas Blato, obč. trg Konjice, prosil one vojake, ki se vračajo iz italijanskega ujetništva, ali sploh, komur bi bilo kaj znanega o njenem možu Rudolfu Supergerju, italijanskemu ujetniku (zadnje dopisnice je pisal dne 23. junija 1919 iz Bernaldo di Potenca, nadalje ni več sledu o njem), naj jo obvesti proti povrnitvi stroškov.

Imate bolečine? V obrazu? V celem telesu? Vaše mišice in živci Vam odpovedujejo? Poizkusite pravi Fellerjev Elza-fluid! Bodete se žudili 6 dvojnatih ali 2 veliki steklenici 36 K.

Ali trpite na počasni prebavi? Na slabem apetitu? Zaprtju? Proti temu pomagata prave Fellerjeve Elza-kroglice! 6 škatlic 18 K. Prava želodec okrepljujoča švedska tinktura 1 steklenica 15 K. — Omot in poštna posebej, a najceneje. — Eugen V. Feller, Štubica donja, Elza trg št. 134, Hrvatska.

Dr. Josip Rapoc
odvetnik v Mariboru, je bil imenovan za sodnijsko zaprisoženega tolmača angl. in fran. jezika.

Knj. garna J. Krajec nast. v Novem mestu priporoča

Šmarnice

Premišljevanje o Srcu Marije. Napisal P. Ladislav Hrovat, vezana K 8.—. Lurški prizori. Na svetlo dal Anton Zlogar, kanonik, vezane K 6.—.

Čeburček liter po 4 K. — se dobi v semenski trgovini Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Čevlji, gilette, okvirji, porcelan, avratniki in drugo se prodaja pri bl. šnici Sv. Petra c. št. 23.

Prispevajte za sklad S. L. S.

Prodaja baraka v sredini mesta, priprava za prodajo živil. — Poizve se pri anoncnem zavodu Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

Išče kuharica, pridna, poštna, v starosti 35—40 let, najraje za dežele, za takoj ali kasneje. Oglasi na upravnishvo »Slovenca« pod »Kuharica 148«.

Kolar se išče za mestno pristavo. — Hrana in stanovanje v hiši. — Poizve se Cesta na Kodeljevo št. 8.

V sredini mesta Ljubljane na lepem prostoru, želi prevzeti solidna trdka v lastnih prostorih, zdrav predmet v oziroma

Proda se častn. uniforma in plašč, uporabna za civil. brivski, damski čevli št. 36, fine zavese, srebrni Tafelaufsatz, kuhinjska tehnična in razna drobnjara. Prisojna ulica 3. l. vrata št. 4 od 15 do 17 ure.

Več čevljiarskih pomočnikov in prizovalca sprejme takoj K. Majce in drug Radeckega cesta 6. Ljubljana.

Grah za seme kakor tudi za jelo po K 2.— se dobi v trgovini s semeni Sever & komp. Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Sprejme se izurjena kontoristinja ki je zmožna stenografije in knjigovodstva. One, ki so zmožne laščine, imajo prednost. Nastop takoj proti dobri plači in celi oskrbi v hiši. Ob enem se sprejme tudi izurjen irgovski pomočnik, večletno prakso. Ponudbe na trvdko Mihael Omaben. Višnjagora.

Konj za težko vožnjo se kupi. Zrebec ima prednost. Tovarna za kije, Ljubljana.

Nudim po najnižjih cenah:

- fino strd (med), sveče št. 20,
 - milo znamka »Zlatorog«, toaletno milo, sortirauo, milo za raz'raje,
 - praln prašek »Kontent« v zavitkih po 1/4 kg,
 - plavilo,
 - fino vazelinno v pločevinastih škatljah po 1/2, 1/4, 1/8, in 1 kg,
 - razne testenine v zavitkih po 1/2 kg;
- nadalje
- razne otroške sesalce (euceljni),
 - pravi stonj št. 5 in 8,
 - krtače za r'banje,
 - »litrija« čistilo (krema),
 - biče,
 - b'čavn ke,
 - žimnate veržike in sukanec.

Oswald Dobeic,
trgovina z mešanim blagom na debelo Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9.

Daruvar Mineralno in blatno kopališče. (Slavonija.) Postaja južne železnice.

Radioaktivni topli vrelci. — Najuspešnejše lečenje: revmatizma, ischiasa, posledic raznih bolezni, ženskih bolezni, slabokrvnosti in obče slabosti.

Ugodno letovišče. — Dobra oskrba. Celo leto otvorenjeno. — Glavna sezona od maja do septembra.

1 orkestron (pripraven za gostilne) K 7000.—
1 gramofon K 3000.—
1 razstavna omara K 3000.—
se prodaja.

Naslov v anončni ekspediciji Al. Matelič, Ljubljana.

Menjalnica
Koste Arsenića,
Zagreb
Nikolićeva ulica 3

Kupuje in prodaja najkulantnejše vse vrste srebrnega, zlatega in papirnatega denarja.

Rimske TOPLICE

Najmočnejši zdravilni akrahtovrelec slovenske Stajerske, 36-2 do 37-5 stopinj C. deluje kakor Gasteinske Toplice itd. proti protinu, revmatizmu, ženskim in živčnim boleznim slabostim, ranam, influenci in njenim posledicam. Blago sub-alpinsko podnebje, izvrstna oskrba, cene ugodne. Železniška zveza od Zagreba 3. ure od Ljubljane 3. uri. Pojasnila daje na vprašanja brezplačno.

Ravnateljstvo kopališča postaja RIMSKE TOPLICE.

Izurjeno stenografsko in strojepisno sprejmeta dr. Vlado Krač in dr. Josip Furlan, odvetnika v Ljubljani, Sodna ulica 1. Reflektira se samo na prvovrstno moč.

Vabilo
na
redni občni zbor
Hranilnice in posojilnice na Vrhniki
ki bo
v nedeljo dne 25. aprila 1920 ob 8. uri zjutraj v hranilnični prostor. h.

Dnevni red:
1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobrenje računskega zaključka.
4. Dopolnilna volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Odbor.

Razglas.

Ocenjevalna komisija za presojo konkurenčnih osnutkov za zgradbo Trboveljske premogokopne družbe v Ljubljani je na podlagi proučevanja in skupnih posvetovanj spoznala za najboljšo nižje navedene osnutke in jih odločevala z cenami določenimi v konkurenčnem razpisu

- I. darilo 10.000 K**
osnutek označen z geslom L-T. projektant inž. arhit. Adolf Leo Dukič v Ljubljani.
- II. darilo 6000 K**
osnutek označen z geslom »Predlog«, projektant: trvdka Viljem Treco arhitekt in stavbenik v Ljubljani.
- III. darilo 4000 K**
osnutek z geslom T. P. D. v L. projektant Ladislav Lauda, arhitekt v Sarajevu.

Ocenjevalna komisija je dalje sklenila pohvalno omeniti projekt z gesli: »Črni kralj«, »Oblikovanje«, »Nova doba«, »Črna ruda«. Izmed teh sta bila priporočena v nakup po določenih zneskih po K 3000 osnutka z gesli: »Črni kralj« in »Oblikovanje«.

Razpisovalka vabi projektante pohvalno omenjenih in v nakup priporočenih osnutkov, da izjavijo, če želijo, da se njih projekti razstavijo pod njih imenom, oziroma če pritrjujejo predlaganemu nakupu.

V Ljubljani, dne 12. aprila 1920.

Razpisovalka:
Trboveljska premogokopna družba
v Ljubljani.

NA DEBELO!
VINO Braća Kastl
Zagreb, Gundulićeva ulica 14.
Telefon 21—28.

Javna dražba skoro nerabijene oprave za 1 sobo (za gospoda) se vrši dne 17. aprila 1920 ob 9. uri dopoldan v skladišču »Balkan« na Dunajski cesti št. 33. v Ljubljani.

Vino
Vinski oddelak v Sp. Šiški.
Gospodarska Zveza.

- 10 % belo banaško, letnik 1918
- 85 % belo banaško, letnik 1919

Obe vrsti ste dobrega in zdravega okusa, brez kisline.

- 105 % črno dalmatinsko vino, zelo fino, volnega, prijetnega okusa.
- 85 % belo štajersko, namizno vino, s prijetno kislino.
- 75 % belo hrvatsko, namizno vino. Vzorcev se ne pošilja.

Za pristnost ponujenih vin jamči

Razpis lesa!

Gozdno in domensko oskrbnishvo v Bohinjski Bistrici razpisuje oddajo porabnega lesa na »Martinček«: 6300 plm³ in v Notranjem Bohinju: 700 plm³ mehkega lesa in 1000 plm³ bukovih drv na rastilu. Natančne pogoje pošilja na zahtevo oskrbnishvo. Ponudbe je vlagati pri oskrbnishvu do 25. apr. 1920

Bron posebnega obvestila.

Ivana Lanter naznanja v svojem in v imenu vseh ostalih sorodnikov prežalostno vest, da je njen iskreno-ljubljenski oči in stric, gospod

Ivan Ev. Činkole
bivši gostilničar in meščan ljubljanski

v sredo dne 14. aprila t. l. po dolgi in mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, v 77 letu starosti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika bo v petek 16. aprila ob 4. uri: popoldne iz hiše žalosti Kopitarjeva ulica št. 4 na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah. Prosi se tihoga sožalja.

V Ljubljani, dne 15. aprila 1920.

Mestni pogrebni zavod.

ANTON CVET
revizor

dne 13. aprila 1920 po daljši, mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb se vrši dne 15. aprila 1920 ob 4. uri pop. iz mrtvašnice pri Sv. Kristofu.

Našemu neumornemu delavcu blag spomin.